

ATLANTSAMMENSLUTNINGEN
– forum for sikkerhedspolitik

Information: NATO og Corona-krisen

Ansvarshavende redaktør

Lars Bangert Struwe

April 2020

Indholdsfortegnelse

<i>Information – ikke et Atlant Brief .....</i>	<i>3</i>
<i>NATO-krisehåndtering .....</i>	<i>4</i>
<i>NATO's civilbeskyttelse går tilbage til 1951. ....</i>	<i>5</i>
<i>Euro-Atlantic Disaster Response Coordination Centre (EADRCC) .....</i>	<i>6</i>
<i>Anden støtte fra NATO .....</i>	<i>7</i>
<i>Ukraine og NATO.....</i>	<i>8</i>
<i>Kort overblik over FN's indsats.....</i>	<i>9</i>
<i>Kort overblik over EU's indsats .....</i>	<i>11</i>
<i>NATO's og EU's indsats mod misinformation under Coronakrisen .....</i>	<i>13</i>

Information – ikke et Atlant Brief

Dette er information særligt om NATO's indsats under Coronakrisen, hvor COVID-19 har ramt hele verden. Materialet er samlet og skrevet i løbet af meget få dage. Fokus er på NATO's indsats under coronakrisen med blik ud til FN og EU.

Informationen er derfor i meget høj grad en indsamling af eksisterende oplysninger. Der udarbejdes derfor ikke en samlende konklusion, og informationen har ikke gennemgået peer review. Det er ganske enkelt for tidligt at konkludere på de forskellige indsatser. Imidlertid modtager vi i Atlantsammenslutningen løbende spørgsmål om de forskellige indsatser. Vi har derfor fokuseret på kort at beskrive indsatserne.

Lars Bangert Struwe

Generalsekretær, ph.d.

[Tænk tanken Atlantsammenslutningen](#)

Mail: lars@atlant.dk

Mob: +45 3059 1944

NATO-krisehåndtering

Krisehåndtering er en af grundpillerne i NATO. Derfor er NATO er i færd med at yde støtte til sine medlemsstater. Det sker i form af forskellig hjælp lige fra felthospitaler til transportstøtte.¹ NATO har siden 1951 haft strukturer, der har skullet støtte civilbefolkninger under kriser og særligt krig.² Med transformationen af NATO efter Den Kolde Krig og indførelsen af det nye strategiske koncept i 1991 blev krisehåndtering (Crisis Management) et centralt element i NATO's arbejde. Det har det været lige siden. I det strategiske koncept fra 2010 står krisehåndtering lige efter kollektivt forsvar.³

NATO's udenrigsministre har på deres møde den 2. april 2020 besluttet, at staterne skal yde hinanden bistand og anvende NATO som ramme herfor. Det betyder rent praktisk, at militæret internt i de enkelte stater støtter med logistik, planlægning, felthospitaler, grænsekontrol, desinfektion og ambulancetjeneste. Juridisk udgør coronakrisen ikke et angreb på NATO, men coronakrisen udgør en trussel mod NATO's befolkninger; og derfor har NATO mulighed for inden for NATO-traktaten at handle - ikke kun til gavn for NATO's medlemslande, men også til gavn for andre og derved sikre staterne og deres befolkningers velfærd.⁴

NATO stiller dele af sin struktur til rådighed for staterne. Det drejer sig i særlig grad om transport og logistik. NATO har siden 1990'erne udviklet en række forskellige centre og enheder, der under en krise kan varetage disse opgaver. Det drejer sig blandt andet om NATO Support and Procurement Agency (NSPA), Strategic Airlift International Solution Programme (SALIS) og ikke mindst Euro-Atlantic Disaster Response Coordination Centre (EADRCC).

---

¹ <https://www.nato.int/cps/en/natohq/174592.htm>

² NATO: *NATO's Role in Disaster Assistance*. (NATO, Bruxelles, Belgien, 2001), s. 5.

³ Udenrigsministeriet: "Det strategiske koncept." (<https://danato.um.dk/da/test/det-strategiske-koncept/>, downloaded den 6/4-2020 kl. 11.46)

⁴ NATO: "Den Nordatlantiske Traktat" (NATO, 1949)

https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_17120.htm?selectedLocale=da

NATO's civilbeskyttelse går tilbage til 1951.

NATO oprettede i 1951 Civil Defence Committee med det enkle formål at sørge for beskyttelsen af befolkningerne i NATO's medlemslande. Oversvømmelser i Europa blev NATO's første erfaringer med et forsøg på en koordineret indsats. Den koordinerede indsats udeblev; og først i 1958 nåede Det Nordatlantiske Råd (NAC) frem til et samlet koordinationsprogram, der skulle kunne anvendes ved naturkatastrofer.⁵ I 1995 blev koordinationsprogrammet justeret og udvidet til også at omfatte NATO's partnerlande. Samtidig ændredes konceptet bag koordinationsprogrammet fra at være et civilforsvarskoncept til at være et civilbeskyttelseskoncept.

I 1975 blev NATO's koordinationsprogram anvendt første gang. Det skete ved et jordskælv i Tyrkiet. Det var dog ikke NATO som organisation, der ydede den direkte støtte. Derimod støttede NATO via sit koordinationsprogram Tyrkiet igennem en koordineret indsats via Røde Kors. Først ved jordskælvet i Italien i 1976 oplever man, at NATO står som den koordinerende faktor. Indsatsen fra NATO's side er dog fortsat forankret i enkeltlandes indsats og ofte via bilaterale aftaler.

Med indførelsen af NATO's nye strategiske koncept i 1991 blev krisehåndtering en vigtig del af alliancens transformation.⁶ Indtil 1992 støttede NATO alene sine medlemslande. Først i 1992, da Kirgisistan rammes af et jordskælv, engagerer NATO sig som organisation. Processen var dog omstændelig - også, selv om FN anmodede NATO om at assistere Kirgisistan. Årsagen var, at NATO ikke havde juridisk ret til at operere uden for NATO's geografiske afgrænsning, medmindre - via fortolkning af NATO-traktaten - at et NATO-medlemsland anmodede om, at NATO som organisation skulle indsættes. Dette skete efter tyrkisk anmodning. Den faktuelle NATO-hjælp til Kirgisistan blev dog alene ydet af Storbritannien og USA samt Tyrkiet selv.

For NATO blev indsatsen i Kirgisistan en lærerig proces. Man oplevede, at det var nødvendigt at arbejde i et internationalt miljø med andre internationale organisationer. Samarbejde var vejen frem, og man nåede frem til, at formaliserede partnerskaber mellem NATO og fx FN og Røde Kors var nødvendigt. Især samarbejdet med FN (ved United Nations Department of Humanitarian Affairs (UNDHA)) blev signifikant for NATO's udarbejdelse af tanken bag anvendelsen af Military and Civil Defence Assets (MCDA). For at MCDA kunne få effekt, var det nødvendigt for NATO at fravige det bilaterale aftalemiljø til fordel for egentligt internationalt samarbejde.

Konceptet bag NATO som forsvarsalliance blev dog ikke fraveget; og i stedet accepteredes det, at løsningen af humanitære opgaver skulle være en del af NATO's opgavekoncept. Samtidig accepterede NATO, at organisationen kunne blive indsat uden for NATO's geografiske grænse, hvis anmodningen kom fra en international organisation som fx UNDHA, Røde Kors og lign. Aftalekonceptet blev udmøntet i "Ministerial Guidance for Civil Emergency Planning". Procesmæssigt skulle NATO's engagement ske inden for rammerne af NATO Policy on Disaster Assistance in Peacetime, hvor især de interne orienteringsprocedurer skulle blive af største vigtighed, hvorved flere NATO-medlemslande ville blive i stand til at yde bistand. Bistanden ville dog fortsat skulle ydes via bilaterale aftaler og ikke med NATO som aftalepart.

---

⁵ Dette kapitel bygger primært på NATO: *NATO's Role in Disaster Assistance*. (NATO, Bruxelles, Belgien, 2001, s.5)

⁶ Seth A. Johnston: *How NATO adapts. Strategy and Organization in the Atlantic Alliance since 1950*. (Baltimore, 2017, s. 141 ff.)

Euro-Atlantic Disaster Response Coordination Centre (EADRCC)

I indsatsen under coronakrisen står NATO's Euro-Atlantic Disaster Response Coordination Centre (EADRCC) centralt.⁷ EADRCC blev oprindeligt etableret i 1997 som i led i det på daværende tidspunkt nye samarbejde imellem Rusland og NATO. Et år efter den 3. juni 1998 blev EADRCC åbnet med fysisk placering i NATO-hovedkvarteret i Bruxelles, Belgien. Overordnet har EADRCC FN som koordinator for engagering i humanitære kriser.

EADRCC er operativt 24/7 365 dage om året, idet alle NATO-medlemslande samt partnere er involveret. EADRCC er koordinatoren for en eventuel indsats; og i praksis fungerer det ved, at EADRCC behandler anmodninger om assistance. Derefter udsendes forespørgsel til NATO-medlemslandene og partnere for at indsamle tilbud om indsatsmulighed. Til forskel fra det operative militære miljø i NATO er ingen faste enheder el.lign. tilknyttet EADRCC, hvorfor man aldrig kan foretage en indsats pr. omgående. EADRCC koordinerer NATO-indsatsen, men det er fortsat i form af bilaterale aftaler.

Under NATO-indsatsen vil EADRCC give guidelines og fungere som informationsdelende enhed. Efterfølgende står EADRCC for at indsamle Lessons Learned med henblik på effektivisering ved efterfølgende kriser.

Siden etableringen af EADRCC har NATO været engageret i flg. opgaver af humanitær karakter:

- Oversvømmelserne i Ukraine, 1998.
- Flygtningekrisen i Kosovo, 1998-1999.
- Jordskælvet i Tyrkiet, 1999.
- Oversvømmelserne i Rumænien og Ungarn, 2000.
- Skovbrandene i Nordmakedonien, 2000.
- Oversvømmelserne i Ukraine 2001.
- Assistance til Den afrikanske Union i Darfur, Sudan, 2005-2007.
- Jordskælvet i Pakistan, 2005-2006.
- Orkanen Katrina, USA, 2005.
- Katrina, USA, 2005.

Derudover har NATO været indsat i mindre opgaveløsninger i Tyrkiet, Ukraine og Portugal. Når NATO har været indsat i løsningen af humanitære opgaver, har det primært været i form af logistisk og materielmæssig karakter. Det er således ikke soldater med våben i hånd, der er blevet udsendt.

Når EADRCC er indsat, sker det med FN som primær koordinator. Sideløbende med EADRCC har også FN sin egen struktur i form af United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA).⁸

Netop nu er NATO - i form af EADRCC - engageret i Corona-krisen. Det drejer sig især om støtte til Italien og Luxembourg, men der er også lande, der fortsat afventer, om hjælp gennem EADRCC kan ydes. Således har Italien, Moldova, Montenegro, Nordmakedonien, Spanien og Ukraine fortsat ubesvarede henvendelser til EADRCC. Her er det vigtigt at understrege, at det ikke er NATO som organisation, der afviser at hjælpe. Det er op til de enkelte medlemsstater om at yde assistance, som så koordineres af EADRCC.

---

⁷ Dette kapitel bygger primært på NATOs egne beskrivelse af EADRCC på hjemmesiden https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_117757.htm (downloaded 6/4-2020 kl. 07.15)

⁸ For yderligere information om OCHA se www.unocha.org

Anden støtte fra NATO

NATO Support and Procurement Agency yder specifik støtte til NATO-medlemslandene, partnere og internationale organisation i form af nøgleforsyninger og øvrigt udstyr. Derudover giver NATO's Strategic Airlift International Solution Programme mulighed for, at civil luftransport kan chartres gennem NATO-systemet for derved at forenkle processen. Endelig er også NATO's Strategic Airlift Capability bestående af tre C-17 Globemaster-fly (ejet af NATO-medlemslandene i forening) indsat.

Ved at anvende NATO-procedurer for flytrafik, vil EUROCONTROL's arbejde blive lettet - herunder at skabe en sikker, velordnet, effektiv og økonomisk lufttrafikafvikling - fra gate-to-gate-tjeneste over strategisk og taktisk Flow Management m.v.

Ukraine og NATO

Ukraine har anmodet NATO om hjælp til styre coronakrisen. Det første bekræftede tilfælde i Ukraine fandt sted den 3. marts 2020 i den vestlig beliggende Tjernivtsi-oblast⁹, og den 1 april 2020 tæller landet 669 bekræftede COVID-19 tilfælde, hvoraf 17 er døde, og 10 personer er blevet erklæret raske.¹⁰ Foruden disse informationers formodede mørketal er data fra de besatte dele af landet - Krimhalvøen og Donbass-regionen i Østukraine - ikke inkluderet i de ukrainske myndigheders opgørelse.

Siden Ukraines selvstændighed har landet ved sin optagelse i det Euro-Atlantiske Partnerskabsråd i 1991 og Partnerskab for fred i 1994 søgt et tættere samarbejde og relation til NATO.¹¹ Ukraine ansøgte om påbegyndelse af NATOs Membership Action Plan (MAP) i 2008¹², men efter den russisk-georgiske konflikt i august 2008, blev anmodningen lagt på hylden og udsat til ubestemt tid efter Ruslands annektering af Krimhalvøen og militære intervention i Østukraine i 2014, der skete i kølvandet på den ukrainske revolution, som var kulminationen på splittelsen mellem de to pro-russiske og pro-vestlige befolkningsgrupper i Ukraine.

For at bekæmpe udspreddingen af virussen i landet erklærede den ukrainske regering undtagelsestilstand i adskillige af landets oblaster, herunder også i hovedstaden Kijev¹³ gældende fra den 20. marts 2020. Udover lukning af grænser har den ukrainske regering også udstedt et forbud mod åbning af næsten alle butikker og institutioner i landet undtagen banker, supermarkeder og apoteker.¹⁴ Den 23. marts 2020 modtog EADRCC en anmodning fra Ukraines væbnede styrker om international bistand i kampen mod udspreddingen COVID-19 blandt de ukrainske militære enheder. EADRCC beder internationale partnere om hjælp til at yde humanitær assistance til Ukraines forsvarsministerium¹⁵; men indtil nu har ingen partnerlande reageret på anmodningen.¹⁶

Ukraine er på mange måde fanget i ingenmandsland. Landet søger mod EU og NATO, men Ukraine er i høj grad isoleret, og i CORONA-krisen er landet i høj grad overladt til sig selv. Om det får indvirken på ukrainsk politik og Ukraines forhold til EU, NATO og Rusland, det er endnu alt for usikkert at kunne vurdere.

---

⁹ <https://tass.com/world/1126017>

¹⁰ <https://covid19.com.ua/>

¹¹ https://www.nato.int/cps/en/natolive/topics_37750.htm

¹² <https://www.unian.info/world/89447-ukraine-asks-to-join-nato-membership-action-plan.html>

¹³ <https://www.ukrinform.ru/rubric-politics/2901412-kabmin-v-subbotu-mozet-vvesti-rezim-crezvycajnoj-situacii-v-drugih-regionah-smygal.html>

¹⁴ <https://strana.ua/news/255047-koronavirus-v-ukraine-novosti-o-karantine-v-odesse-kieve-kharkove-onlajn.html>

¹⁵ https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_174481.htm?selectedLocale=en

¹⁶ https://www.nato.int/nato_static_files2014/assets/pdf/2020/4/pdf/200401-EADRCC-0072_sitrep1.pdf

Kort overblik over FN's indsats

FN's indsats er fordelt ud på en lang række af forskellige organisationer - bl.a. verdenssundhedsorganisationen WHO og OCHA. WHO kommer med en række direkte råd og vejledninger til staternes sundhedsmyndigheder. Samtidig søger WHO at producere folkeoplysning - bl.a. i form af en række videoer om coronavirus og COVID-19.¹⁷ WHO arbejder for tidlig lokalisering og indsats mod corona. Det sker bl.a. i form af udstyr for at teste virussen og udstyr til behandling. WHO og andre partnere som Læger uden Grænser arbejder på at behandle udsatte og støtte den nationale indsats for at forsinke smittespredningen.

WHO har fået en meget central placering – måske særligt i medierne – fordi organisationen har været det internationale svar på, hvad skal man foretage sig i forbindelse med krise; hvilken strategi skal man vælge m.m. Imidlertid er denne rolle ved at blive udfordret, og den sædvanlige videnskabelige og objektive tilgang, man tillægger WHO, er under pres. Særligt WHO's forhold til Kina giver anledning til rynkede bryn.¹⁸ Det internationale samfund kan her ikke stå helt samlet, da Kina holder Taiwan ude af det gode selskab, da Kina ikke anerkender Taiwan som en selvstændig stat, men anser Taiwan for at være en del af det kommunistiske Kina. Dette har også indflydelse på WHO's forholdende sig til corona i Taiwan og rapporter fra Taiwan til WHO om corona.¹⁹

OCHA har mandat til at sikre, at afhjælpning af katastrofer er sket effektivt - det er altså ikke deres mandat at sikre effektiv afhjælpning; det afhænger bl.a. af medlemslandenes respons. Hvis et land har behov for multilateral eller bilateral assistance, sendes en appel til OCHA, der efterfølgende analyserer forespørgslen og udsender den til andre lande. Herefter koordineres landenes ønske om at bidrage til håndteringen, og et koordineret bidrag sendes afsted.

OCHA skal sikre en effektiv humanitær besvarelse på en katastrofe gennem koordination, politik, fokus og finansiering. Enheden fungerer centralt i FN, men har også underafdelinger i lande og regioner, sådan at situationen på stedet kan overvåges løbende. Samlet koordination skal sikre prioritering, assistance og sikkerhed, hvorved de mennesker med størst behov afhjælpes først.

OCHA fungerer ved, at regeringen i et land kan ansøge om hjælp, hvortil statsorganisationer og ikke-statslige organisationer kan melde ind på hvilke områder, de kan dække. OCHA vil fastlægge, hvilke enheder (clustre) der skal aktiveres og koordinere, hvorved nødhjælpen kan fordeles ligeligt - det revurderes gennem løbende triangulering over behov og ressourcer.

Under coronakrisen har der været markant behov for vand og hygiejne. United Nations Childrens Fund (UNICEF), United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) og WHO står i spidsen for at øge adgang til håndvask i områder med store befolkninger. Det gælder også i flygtningelejre og lejre for internt fordrevne. Samme dele af FN bidrager ligeledes på sundhedsklinikker med vand, hygiejne og værnemidler.

---

¹⁷ Disse videoer findes her: <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/advice-for-public> (downloaded den 6/4-2020 kl. 08.44)

¹⁸ Altinget: "WHO kritiserer Danmark igen og igen – men taler altid pænt om Kina" (https://www.altinget.dk/artikel/who-kritiserer-danmark-igen-og-igen-men-taler-altid-paent-om-kina?fbclid=IwAR0g0wpl80sNIho85btezRZfOTfVMzn_Jdi9aa0gITM_jZTQiXw_3Mfggv4, downloaded den 6/4-2020 kl. 08.59)

¹⁹ New York Times / Reuters: "WHO Says Following Taiwan Virus Response Closely, After Complaints" (<https://www.nytimes.com/reuters/2020/03/29/world/europe/29reuters-health-coronavirus-taiwan-who.html> downloaded 6/4-2020 kl. 08.58)

Coronakrisen har sendt mange børn i udviklingslandene ud af skole. Det betyder, at børnene er yderligere udsatte, ligesom de faste måltiders tilgængelighed i skolen ikke er inden for rækkevide. Derfor hjælper organisationer som UNICEF og Save the Children med ved at give uddannelsesmateriale til husholdninger og sikre, at regeringer kontinuerligt kan udføre deres arbejde.

Kort overblik over EU's indsats

EU har været udsat for stor kritik for, at EU ikke kommer sine medlemsstater til hjælp under krisen. Den 2. april 2020 meddelte EU-kommissionen, at den ville mobilisere alle sine ressourcer. EU Kommissionen har oprettet et solidaritetsinstrument, kaldet SURE, til en værdi af 100 mia. EUR. Dette skal primært sikre lønmodtagere og virksomheder.²⁰

Indsatsen fra EU's side er opdelt i en række områder, men indsatsen er for de fleste ikke synlig. EU-kommissionen skriver i sin pressemeddelelse den 2. april 2020, at

"... ved at give medlemsstaterne al den fleksibilitet, de har brug for for at kunne yde økonomisk støtte til deres sundhedssystemer, deres virksomheder og arbejdstagerne. Den har taget skridt til at koordinere, fremskynde og styrke de offentlige indkøb af medicinsk udstyr og har dirigeret forskningsmidler til udvikling af en vaccine."²¹

En sådan indsats vil for de fleste være usynlig. Det er ikke lastbiler med EU-symboler, man ser kører ind over grænserne med udstyr. Derved har EU et kommunikationsproblem, og derved bliver EU meget hurtigt til mål for både misinformation og for anti-EU-bevægelser, som hævder, at EU ikke foretager sig noget. Særligt Italiens råb på hjælp og det mangledne svar fra EU har vakt opsigt.²²

Indsatsen fra EU er indrettet efter fire prioriteter:

- At begrænse smittespredning, som blandt andet er sket gennem midlertidig restriktion for ikke-væsentlige rejser til EU i 30 dage.
- At sikre forsyning af medicinsk udstyr gennem offentlige udbud. Det gælder ansigtsmasker og andre personlige værnemidler samt regulering af eksport af personlige værnemidler ud af EU. Hertil er der oprettet kontakt med europæisk industri for at øge produktion af nødvendige forsyninger.
- At fremme forskning til behandling og vacciner ved stor økonomisk støtte.
- Støtte virksomheder, job og økonomi der gøres gennem økonomiske tiltag.

EU har ligeledes arbejdet med ambassadører fra EU-lande for at koordinere hjemtransport af strandede EU-borgere.

Katastrofeberedskabscenteret i EU er blevet aktiveret for at koordinere støtte 24/7. EU's integrerede mekanisme for politisk kriserespons (IPCR) er en krisekoordinationsmekanisme i EU, der kan benyttes ved større eller komplekse katastrofer, der kræver overblik. Krisekoordinationsmekanismen kan aktiveres af rådets formandskab, eller hvis en medlemsstat udløser solidaritetsbestemmelsen; det gælder menneske- og naturskabte kriser inden for og uden for EU. I krisekoordinationsmekanismen sidder EU-institutioner, medlemsstater og andre interessenter. Mekanismen giver ressourcer til at kunne koordinere kriseresponsen ved at dele information og samarbejde.

---

²⁰ EU Kommissionen: "Pressemeddelelse: Coronavirus: Kommissionen mobiliserer alle sine ressourcer for at beskytte liv og levebrød. 2. april 2020" (https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/da/IP_20_582, downloaded 6/4-2020 kl. 08.00)

²¹ EU Kommissionen: "Pressemeddelelse: Coronavirus: Kommissionen mobiliserer alle sine ressourcer for at beskytte liv og levebrød. 2. april 2020" (https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/da/IP_20_582, downloaded 6/4-2020 kl. 08.00)

²² Politico: "Europe fails to help Italy in coronavirus fight" (<https://www.politico.eu/article/eu-aims-better-control-coronavirus-responses/>, downloaded 6/4-2020 kl. 08.27)

Under coronakrisen blev IPCR den 28. januar 2020 aktiveret af det kroatiske formandskab. Det skete på niveauet for informationsudveksling. Derfor har EU-lande siden aktiveringen af ICPR kunnet dele information og få adgang til situations- og analyserapporter.

Efter coronakrisen har udviklet sig og spredt sig til mange EU-lande, blev niveauet den 2. marts 2020 øget til fuld aktiveringsfunktion den 2. marts 2020. Det har muliggjort krisemøder, hvor EU-medlemslande, EU-kommissionen, eksperter m.fl. har deltaget og derved fået mulighed for en etableret og ensrettet EU-indsats. Først med udmeldingerne på presse mødet den 2. april 2020 synes EU på vej op i et gear, hvilket kan få markant indflydelse. Her mobiliserede man alle EU's økonomiske reserver, som anført oven for. I skrivende stund er det vanskeligt at se, hvor meget og hvordan denne indsats virker.

NATO's og EU's indsats mod misinformation under Coronakrisen

Der er tilsyneladende iværksat nogle ganske massive disinformationskampagner og efterretningsoperationer som en del af det internationale spil. Rusland og Italien skændes f.eks. om, hvorvidt Rusland anvender sin hjælp til Italien som skalkeskjul for efterretningsoperationer.²³ Derfor koordinerer NATO særligt med EU om, hvordan man skal modsvare de disinformationskampagner, man udsættes for fra især Kina, Rusland og Iran.²⁴ EU har siden 2015 haft EUvsDisinfo, der er et projekt inden for rammen af the European External Action Service's East StratCom Task Force. Projektet blev iværksat som en direkte følge af den bølge af disinformation, der skyllede ind over Vesten efter den russiske annektering af Krim-halvøen. Man kan følge Task Force'ns arbejde på følgende hjemmeside: www.euvsdisinfo.eu

Et par eksempler på de kampagner er, der pågår:

- Lijian Zhao, der talsmand og "Deputy Director General, Information Dept," i det kinesiske udenrigsministerium har på Twitter søgt at sprede misinformation om, at patient 0 skulle stamme fra USA.²⁵ Derved ville skylden forsvinde fra Kinas skuldre.
- Kina anvendte i slutningen af januar 2020 og i begyndelsen af februar 2020 energi på at angribe Jyllands Posten, efter at avisen bragte en corona-tegning med det kinesiske flag.²⁶ Twitter-brugere, der havde lagt flaget på deres profil, oplevede at blive angrebet af kinesiske twitterbrugere. Således blev generalsekretær Lars Bangert Struwes twitterkonto udsat for kommentarer fra ham ukendte kinesere.
- Rusland har tilsyneladende iværksat en kampagne, hvor man forsøger at spille USA og Kina ud mod hinanden. I henhold til det franske nyhedsbureau AFP, så har russiske twitterprofiler anklaget USA for at anvende coronavirus som dække for økonomiske angreb på Kina.²⁷
- En anden russisk strategi er tilsyneladende også at søge at sprede misinformation i egne medier, hvor man forværrer/overdriver situationen i Vesten.²⁸
- BBC har afsløret russisk propaganda, der påstod, at EU-flag blev fjernet i Italien og afløst af russiske flag.²⁹

---

²³ The Moscow Times: "Italy and Russia Spar Over Alleged Coronavirus Spies" (<https://www.themoscowtimes.com/2020/04/03/italy-and-russia-spar-over-alleged-coronavirus-spies-a69869>, downloaded den 6/4-2020 kl. 16.50)

²⁴ NATO: "NATO's Response to the COVID-19 Pandemic. Factsheet April 2020" (https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2020/4/pdf/200401-factsheet-COVID-19_en.pdf downloaded den 6/4-2020 kl. 17.39)

²⁵ Lijian Zhao 赵立坚: "...2/2 CDC was caught on the spot. When did patient zero begin in US?..." tweetet den 3.37 PM · 12. mar. 2020 <https://twitter.com/zlj517/status/1238111898828066823>

²⁶ Berlingske: "Den kinesiske stat angriber Jyllands-Posten: Tag ansvar og sig undskyld" (<https://www.berlingske.dk/samfund/den-kinesiske-stat-angriber-jyllands-posten-tag-ansvar-og-sig-undskyld> downloaded den 5/6-2020 kl. 17.03)

²⁷ South China Daily /AFP: "Coronavirus: Russia pushing fake news about US using outbreak to 'wage economic war' on China, officials say" (<https://www.scmp.com/news/world/russia-central-asia/article/3051939/coronavirus-russia-pushing-fake-news-about-us-using>, downloaded den 6/4 kl. 17.15)

²⁸ The Guardian: "Russian media 'spreading Covid-19 disinformation'" (<https://www.theguardian.com/world/2020/mar/18/russian-media-spreading-covid-19-disinformation>, downloaded den 6/4-2020 kl. 16.52)

²⁹ BBC: "В Италии - российский гимн, вешают "триколор" и Пуло поет по-русски. Что с этим не так?" (<https://www.bbc.com/russian/features-52100274>, downloaded den 5/4-2020 kl. 08.54)

- Iran har beskyldt USA for at have skabt COVID-19.³⁰ Det har medført et brev fra Mahmoud Ahmadinejad, Irans tidligere præsident, til FN, hvor han slet skjult anklager USA for at angribe Iran med laboratoriefremstillede biologiske våben.

Misinformation er tæt knyttet til propaganda, og både Kina og Rusland kører en række propaganda operationer, hvor de viser, at de støtter Vesten med masker og andet udstyr. Om dette får indvirken på den europæiske opinion, er lige nu meget usikkert.

---

³⁰ Foreign Policy: "Iran Knows Who to Blame for the Virus: America and Israel".
(<https://foreignpolicy.com/2020/03/19/iran-irgc-coronavirus-propaganda-blames-america-israel/> downloaded 6/4-2020 kl. 16.03)

Atlantsammenslutningen

Atlantsammenslutningen er en sikkerhedspolitisk tænketank, der blev oprettet i 1950 som følge af Danmarks ny erhvervede medlemskab af NATO, hvor neutralitet blev ændret til alliancesamarbejde.

Denne nye udenrigspolitiske retning affødte et behov for at informere befolkningen om Danmarks nye internationale rolle, og resultatet blev oprettelsen af Atlantsammenslutningen.

Som uafhængig folkeoplysningsorganisation har Atlantsammenslutningen således haft til opgave at oplyse danskerne om sikkerheds-, forsvars- og udenrigspolitik i snart 70 år.

Atlantsammenslutningen støttes af en årlig finanslovsbevilling via Udenrigsministeriet og Forsvarsministeriet.

*Atlantsammenslutningen
Roskildevej 28A
2000 Frederiksberg C
Tlf. 3059 1944
Mail: atlant@atlant.dk*

Læs mere på www.atlant.dk